

МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В КОНТЕКСТІ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЄС

СТРІЛЕЦЬ В. Ю.

доцент кафедри фінансів та банківської справи

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

На сучасному етапі євроінтеграційних процесів в Україні сектор малого бізнесу (далі МБ) виступає одним із наріжних каменів, оскільки з одного боку, асоціація України з ЄС несе вигоди, які потрібно використовувати (розширення сегменту споживачів, збільшення інвестицій, підвищення інноваційності діяльності), а з іншого створює проблеми, що потребують вирішення (неконкурентоздатність вітчизняної продукції, підвищені стандарти якості, високий податковий тягар та ін.). У процесі подолання цих проблем набуває першочерговості питання фінансового забезпечення розвитку та реорганізації МБ, пошуку фінансових ресурсів для проведення превентивних заходів мінімізації небезпек.

Погоджуємося із колективом авторів на чолі із Фроловим С.М., що протягом останніх років державна фінансова політика уряду у сфері малого бізнесу, не тільки не спрямована на підтримку підприємств, а навпаки, досить часто гальмує розвиток малого підприємництва [4]. Проте процес євроінтеграції України дає поштовх для розвитку МБ та визначає позитивний вектор його економічного зростання. Так, відповідно до «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (набула чинності 27 червня 2014 року)[3], Україна та ЄС у співпраці повинні розробити та впровадити стратегію розвитку малих і середніх підприємств, яка б відповідала принципам Європейської хартії малих підприємств та була спрямована на удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності МБ, адаптацію світового досвіду інноваційного підприємництва, забезпечення кластерного розвитку.

Затвердження угоди спрямоване на нарощення та реалізацію потенціалу вітчизняних підприємств МБ, проте ряд положень документу містять певні ризики, що несуть невизначеність для діяльності МБ. Зокрема, передбачені угодою заходи щодо зниження тарифних обмежень (зміна цінових пропорцій товарів, неефективні ставки імпортного мита); обмеження можливості захисту внутрішнього ринку (відсутність виваженої інноваційної політики, субсидій на розробки і дослідження, а також низька частка витрат на інновації), заміна українських стандартів виробництва стандартами ЄС (перехід на стандарти ЄС, підвищення вимог до якості продукції з одночасним дефіцитом інвестицій на удосконалення виробництва); впорядкування спрощеної системи оподаткування (звуження переліку видів діяльності, які підпадають під спрощену систему, виключення з них секторів, пов'язаних з отриманням пасивних доходів,

надприбутків тощо); розбіжності у відсоткових ставках по кредитах між Україною та країнами-членами ЄС (зниження конкурентоздатності українських товарів через комбінацію низького внутрішнього попиту та високих відсоткових ставок по кредитах) [3; 1; 2].

З іншого боку, Угода України з ЄС несе ряд можливостей: зокрема, статтею 379 Угоди передбачено співробітництво сторін для впровадження стратегій розвитку малих і середніх підприємств на принципах Європейської хартії малих підприємств, удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності, впровадження досвіду інноваційного підприємництва, кластерного розвитку (таблиця 1).

Таблиця 1

Можливості для малого бізнесу, що несе угода щодо асоціації України з ЄС

Можливості	Вплив на діяльність МБ
Сприяння розвитку інноваційного підприємництва	Розширена програма надання державних та міжнародних грантів на освоєння інноваційної продукції у пріоритетних для країни галузях діяльності (зокрема європейських Horizon-2020 і COSME); довгострокові кредитні програми інвестування інноваційних проектів МБ, які здійснюватимуться банками з державним капіталом, міжнародними фондами
Удосконалення кредитних відносин	Заохочення фінансових установ до розширення програм мікрокредитування; консультативна допомога та створення нормативно-правового підґрунтя функціонування комунальних банків, основна діяльність яких спрямована на кредитування інноваційних проектів місцевого значення, що здійснюються на засадах державно-приватного партнерства; налагодження системи інформаційно-освітнього консультування та організаційної підтримки одержання мікрокредитів суб'єктами підприємництва.
Впровадження кластерної моделі організації діяльності МБ	Встановлення правового режиму та реалізація програми кластерного розвитку МБ; проведення курсів фінансової грамотності для представників бізнесу щодо європейського досвіду кластеризації.
Формування сучасної фінансової інфраструктури підтримки підприємництва в Україні за європейським зразком	Надання МСП підтримки щодо адаптації до функціонування в умовах дії Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС та імплементації Угоди про асоціацію; Утворення спеціалізованої фінансової установи, яка під керівництвом провідних європейських фінансистів розподілятиме міжнародні кошти між перспективними напрямками МБ; розбудова інформаційних, логістичних, транспортних мереж бізнес-інфраструктури, сприятливої для підприємництва.

Консультативна допомога у стимулюванні започаткування бізнесу	Проведення на базі наявної мережі центрів зайнятості бізнес-тренінгів щодо започаткування бізнесу, розробки бізнес-планів, процедур отримання мікрокредитування тощо; проведення на державному та регіональних рівнях конкурсів бізнес-проектів, переможці яких матимуть можливість отримати грантову підтримку від вітчизняних та міжнародних організацій сприяння розвитку бізнесу.
---	---

Джерело: складено автором на основі: [3; 1; 2]

Одною із ключових перспектив асоціації України та ЄС у сфері МБ є можливість удосконалення адміністративної організації та нормативно-правової бази для українських і європейських суб'єктів підприємництва в Україні та ЄС, що ґрунтується на політиці ЄС щодо розвитку МБ та промисловості з урахуванням визнаних на міжнародному рівні принципів та практики в цих сферах [1].

В цілому, можемо стверджувати, що невизначеність економічного середовища України та постійні зміни у законодавстві негативно впливають на формування фінансового забезпечення малого бізнесу, проте євроінтеграційна спрямованість України на ряду із ризиками несе можливості для розвитку суб'єктів малого підприємництва.

Література:

1. Угода про асоціацію з ЄС: 10 негативних економічних наслідків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/725?view=material. – Назва з екрана. – Дата перегляду 23.01.2017.
2. Угода про асоціацію між Україною та Європейським союзом [Електронний ресурс]: Інформація Урядового порталу. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631. – Назва з екрана. – Дата перегляду 23.01.2017
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]: Угода №984-011 від 27.06.2014 станом на 30.11.2015 – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2378#n2378. – Назва з екрана. – Дата перегляду 23.01.2017.
4. Sergiy Frolov, Victoria Strilec and Ievgen Balatskyi (2017). Foresight technologies in financial provision of small business in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*, 15(1-1), 200-209. doi:10.21511/ppm.15(1-1).2017.07